

Juridisch commentaar op het voorstel tot verlenging van de naturalisatietermijn

Inleiding

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft een wetsvoorstel ter consultatie voorgelegd dat de standaardtermijn voor naturalisatie verlengt van 5 naar 10 jaar^{[1][2]}. Dit voorstel tot wijziging van de *Rijkswet op het Nederlanderschap* (RWN) vloeit voort uit het regeerakkoord, maar roept aanzienlijke juridische en maatschappelijke bezwaren op. In dit rapport worden de belangrijkste bezwaren en aandachtspunten besproken, met een formele analyse van het voorstel. Centraal staan: (1) het gebrek aan overgangsrecht voor degenen die zich al in het naturalisatieproces bevinden, (2) de disproportionele impact op hoogopgeleide migranten en het Nederlandse vestigingsklimaat, (3) wetenschappelijke bevindingen over de positieve economische effecten van tijdige naturalisatie, en (4) de constatering dat de voorgestelde termijnverlenging vooral een politiek-symbolische maatregel lijkt te zijn die onvoldoende feitelijk of beleidsmatig is onderbouwd.

Waar relevant verwijst dit rapport naar geldende Nederlandse wetgeving, Europese regelgeving en internationale verdragen (zoals het EVRM en het **Europees Verdrag inzake Nationaliteit**), om het commentaar te onderbouwen. De toon is formeel en constructief-kritisch, gericht op het verbeteren van beleid en wetgeving.

1. Ontbreken van overgangsmaatregelen voor lopende naturalisatieprocedures

Een fundamenteel knelpunt in het wetsvoorstel is het ontbreken van adequate overgangsbepalingen voor vreemdelingen die al (bijna) voldoen aan de huidige vereisten voor naturalisatie. Het wetsvoorstel voorziet slechts in zeer beperkt overgangsrecht: **alleen naturalisatieverzoeken die vóór de inwerkingtreding van de wet zijn ingediend, vallen nog onder de oude termijn van 5 jaar**^[3]. Dit betekent dat iedereen die niet tijdig een aanvraag heeft kunnen doen, geconfronteerd wordt met de nieuwe termijn van 10 jaar – ongeacht hoever men reeds gevorderd is in het integratie- en verblijfsproces.

Het ontbreken van ruimere overgangsmaatregelen leidt tot rechtszekerheidsproblemen en mogelijke ongerechtvaardigde harde gevolgen. Ingezetenen die erop vertrouwden na 5 jaar verblijf te kunnen naturaliseren (bijvoorbeeld omdat zij al jaren hier wonen en aan alle overige eisen voldoen), zien plots hun wachttijd verdubbelen. Dit *breekt in* op hun gerechtvaardigde verwachtingen en planning. Het legaliteitsbeginsel en het vertrouwen in de overheid vereisen dat wetswijzigingen zorgvuldig worden ingevoerd, bij voorkeur met **geleidelijke overgangsregelingen** of een *grandfather clause*.

Ter illustratie: een migrant met nu 4 of 5 jaar hoofdverblijf in Nederland, die bezig is aan de inburgeringsvoorwaarden te voldoen, zou onder de nieuwe regels nóg eens 5 jaar

extra moeten wachten voor indiening van het verzoek. Dit kan worden beschouwd als een vorm van terugwerkende kracht in materiële zin, nu de voorwaarden tijdens het lopende traject ingrijpend veranderen zonder tegemoetkoming. **Geen enkele voorziening is getroffen voor deze groep “wachters”**, hetgeen op gespannen voet staat met het rechtszekerheidsbeginsel en met beginselen van redelijke wetsimplementatie. In vergelijkbare wetwijzigingen (bijvoorbeeld in nationaliteitsrecht of sociale zekerheid) worden vaak overgangsrechten opgenomen om abrupte verslechtering van rechtsposities te voorkomen.

Tevens is er geen compensatie of versnelde procedure voorzien voor aanvragers die door de termijnverlenging harder worden getroffen, zoals oudere migranten of staatlozen die al lange tijd in Nederland verblijven. Deze groepen kunnen onevenredig benadeeld worden als zij plotseling veel langer geen aanspraak kunnen maken op naturalisatie. Vanuit mensenrechtelijk perspectief is dit zorgelijk: **artikel 8 EVRM** (recht op privéleven en gezinsleven) beschermt het recht op identiteitsvorming en maatschappelijke participatie. Voor langdurig ingezetenen behoort daarbij uiteindelijk het perspectief op volwaardig burgerschap. Een plotselinge verlenging van dit perspectief met vijf jaar zonder overgangsregeling kan worden gezien als een inmenging in de verwezenlijking van hun persoonlijke levensplan, zij het dat staten hierin een zekere beoordelingsruimte hebben. Niettemin verlangt het evenredigheidsbeginsel (ook verankerd in de Algemene wet bestuursrecht) een zorgvuldigere overgang om schrijnende gevallen te voorkomen.

Kortom, het voorstel ontbeert een eerlijke overgangsregeling en zadelt huidige ingezetenen in het naturalisatieproces op met een onverwachte en onredelijke vertraging. **Aanbeveling:** Neem een overgangsbepaling op waardoor vreemdelingen die ten tijde van de wetwijziging reeds een substantieel deel van de huidige vijfjaarstermijn hebben doorlopen (bijvoorbeeld ≥ 3 of 4 jaar verblijf) alsnog onder het oude regime kunnen naturaliseren, eventueel binnen een afgebakende overgangsperiode. Dit zou beter recht doen aan gewekte verwachtingen en aan beginselen van behoorlijk bestuur.

2. Disproportionele impact op hoogopgeleide migranten en het vestigingsklimaat

De voorgestelde verdubbeling van de naturalisatietermijn zal in het bijzonder **hoogopgeleide migranten en kennismigrant** hard raken, met potentieel nadelige gevolgen voor het Nederlandse vestigingsklimaat, de concurrentiepositie en de innovatiekracht. Deze groep migranten – vaak internationale kenniswerkers, wetenschappers of professionals – kiest voor Nederland mede vanwege het vooruitzicht om na een redelijke termijn volwaardig onderdeel te kunnen worden van de samenleving. Een snelle naturalisatie is voor hen van belang om zonder barrières te kunnen participeren, ondernemingen te starten, of zich langdurig te binden aan Nederland.

Verlenging van de termijn tot een decennium zendt een onwelkome boodschap uit aan dit talent, namelijk dat volwaardige integratie en burgerschapsrechten pas zeer laat in hun verblijf mogelijk worden. In een mondiale economie waarin hoogopgeleiden veelal kunnen kiezen tussen verschillende landen, dreigt Nederland zichzelf hiermee minder aantrekkelijk te maken ten opzichte van concurrerende kenniseconomieën. Veel andere

landen hanteren immers kortere termijnen: in de meeste EU-lidstaten is 5 jaar de norm voor naturalisatie, terwijl Nederland met 10 jaar tot de strengste regimes zou behoren. Ter vergelijking: Duitsland hanteert sinds kort een minimale verblijfsduur van 5 jaar voor naturalisatie (waar voorheen onder omstandigheden zelfs 3 jaar mogelijk was)[4]. Indien Nederland de termijn op 10 jaar stelt, wordt het een negatieve uitschieter binnen Europa, hetgeen de **concurrentiepositie** schaadt bij het aantrekken van internationaal talent.

Daarnaast heeft de maatregel concrete gevolgen voor de **carrièrekanen en mobiliteit** van hoogopgeleide migranten in Nederland. Zolang zij geen Nederlander zijn, blijven zij beperkt in bepaalde sectoren en functies. Uit eerder onderzoek blijkt dat het ontbreken van het Nederlanderschap migranten beperkt in hun mogelijkheden: zij zijn uitgesloten van functies bij overheid en defensie waar nationaliteitseisen gelden, hebben meer moeite om bankleningen te krijgen voor bijvoorbeeld huisvesting of het opstarten van een bedrijf, en missen volledige politieke rechten (zoals het stemrecht voor de Tweede Kamer)[5]. Al deze beperkingen – die normaliter na 5 jaar opgeheven konden worden – zouden nu **5 jaar langer voortduren**. Dit belemmert niet alleen de individuele ontplooiing van betrokken personen, maar ook de Nederlandse samenleving profiteert dan langer niet optimaal van hun talenten. Innovatieve startups of onderzoeksprojecten kunnen worden vertraagd of verplaatst als sleutelfiguren geen zekerheid hebben over hun blijvende status en rechten.

Voorts geldt dat naturalisatie in de EU tevens toegang geeft tot **Unieburgerschap**, met rechten om elders in de EU te werken, studeren en ondernemen. Door naturalisatie uit te stellen, onthoudt Nederland deze hoogopgeleide migranten ook langer de EU-burgerschapsrechten die hun **internationale mobiliteit** vergroten. Dit vermindert hun aantrekkelijkheid op de Europese arbeidsmarkt en belemmert bijvoorbeeld grensoverschrijdende projecten of detacheringen[6]. In een kenniseconomie die drijft op internationale samenwerking en mobiliteit kan dit een rem zetten op innovatie.

Bovenstaande effecten maken duidelijk dat de verlenging disproportioneel is voor migranten die een **positieve bijdrage leveren aan economie en kennisontwikkeling**. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) waarschuwde in het verleden al dat een vergroting van de groep langdurig niet-genaturaliseerden onwenselijk is, juist omdat zij dan niet volwaardig kunnen deelnemen aan de maatschappij[7]. Een dergelijk signaal van exclusiviteit past niet bij een open economie die talent van buiten nodig heeft. Het voorstel wekt de indruk dat zelfs goed ingeburgerde, productieve nieuwkomers nog jarenlang als “twijfelgevallen” worden beschouwd, wat haaks staat op het imago van Nederland als gastvrij vestigingsland.

Conclusie en aanbeveling: De maatregel is economisch contraproductief en schaadt het vestigingsklimaat. Het verdient aanbeveling af te zien van deze verlenging, althans uitzonderingen te maken voor bepaalde groepen (bijv. kennismigranten of schaarse talenten), of anders het beleid te heroverwegen in het licht van de internationale concurrentie om talent. Nederland heeft baat bij snelle integratie van hoogopgeleide migranten tot volwaardige burgers, zodat zij hun maximale bijdrage kunnen leveren aan innovatie en economische groei binnen onze landsgrenzen.

3. Wetenschappelijke onderbouwing: positieve economische effecten van tijdige naturalisatie

Het voorgestelde beleid lijkt voorbij te gaan aan een belangrijk empirisch inzicht: **tijdige naturalisatie bevordert de integratie en economische participatie van migranten**, hetgeen positieve effecten heeft voor zowel de migrant als de samenleving als geheel. Uit diverse wetenschappelijke onderzoeken komt naar voren dat het verkrijgen van het Nederlanderschap gepaard gaat met betere arbeidsmarktkansen, hogere inkomens en een grotere maatschappelijke participatie[8][9]. Deze “naturalisatiepremie” is vooral significant wanneer migranten relatief **snel** kunnen naturaliseren.

Recent promotieonderzoek op basis van Nederlandse CBS-registerdata laat overtuigend zien dat migranten die **na ongeveer 5 jaar** verblijf naturaliseren, aanzienlijk betere arbeidsmarktuitkomsten kennen dan migranten die niet naturaliseren of dit pas veel later doen[10][11]. Zo is de kans op betaald werk voor migranten die na vijf jaar het Nederlanderschap verkrijgen 34% (mannen) tot 38% (vrouwen) hoger dan voor vergelijkbare migranten zonder Nederlanderschap[11]. Daarentegen slinkt dit positieve effect tot slechts circa 10% voor migranten die pas **na 8 à 10 jaar** naturaliseren[11]. Met andere woorden: **hoe langer de naturalisatie wordt uitgesteld, des te kleiner het integratievoordeel** dat ermee gepaard gaat. Vroegtijdige toegang tot burgerschap functioneert als een “kickstart” voor integratie, door deuren te openen naar betere banen, stabielere inkomens en bijvoorbeeld ook meer mogelijkheden op de huizenmarkt[8][12].

De economische logica hierachter is duidelijk. Naturalisatie geeft migranten een sterkere rechtspositie en zekerheid (bijvoorbeeld een gegarandeerd verblijfsrecht, ongeacht eventuele toekomstige omstandigheden), wat hen aanmoedigt te investeren in taal, opleiding en carrière[13][14]. Ook werkgevers zien genaturaliseerden vaak als **duurzame arbeidskrachten** die vrij zijn van verblijfsrestricties, hetgeen hun inzetbaarheid vergroot. Daarnaast stelt het burgerschap migranten in staat om zonder extra administratieve barrières ondernemingen te starten, kredieten af te sluiten en zich volledig te ontplooiën economisch. Al deze factoren leiden tot hogere arbeidsparticipatie en productiviteit, wat zich vertaalt in **hogere fiscale opbrengsten** (inkomstenbelasting, premies) en minder beroep op sociale voorzieningen op de middellange en lange termijn. Daarmee draagt tijdige naturalisatie zelfs bij aan extra **BBP-groei**, doordat meer mensen hun economische potentieel sneller en vollediger benutten.

Strengere of vertraagde naturalisatie-eisen hebben volgens onderzoek het tegenovergestelde effect: zij ontmoedigen migranten en **vertragen het integratieproces**[15][16]. Zo bleek de invoering van zwaardere naturalisatie-eisen in 2003 (waaronder een taal- en inburgeringstoets) te hebben geleid tot een sterke afname én vertraging van het aantal naturalisaties[17][18], met name onder migranten uit economisch minder ontwikkelde landen. Deze groep, die integratie het hardst nodig heeft, werd het meest geraakt door het strenge beleid[19]. Dit bevestigt dat excessief hoge drempels vooral de kwetsbaarste groepen treffen en daarmee het doel van integratie ondermijnen[15][16].

Bovendien is er geen bewijs dat een langere wachttijd op zichzelf tot betere integratie leidt. Integendeel, integratie is een proces dat doorgaat *na* verkrijging van het paspoort – deelname als burger kan integratie juist verder verdiepen[20]. Het standpunt dat naturalisatie pas zou mogen plaatsvinden wanneer integratie “afgerond” is, mist empirische grond en negeert dat naturalisatie zelf **een instrument tot integratie** is[20]. Migranten blijven ook na 5 of 7 jaar verder integreren; er is geen magisch moment waarop men ineens volledig ingeburgerd is. Het arbitrair verlengen van de termijn van 5 naar 10 jaar heeft daarom geen aantoonbare meerwaarde voor integratie of participatie[21][20]. De Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) bevestigde dat niet is aangetoond dat integratie na 5 jaar ontoereikend zou zijn[22] – een langere termijn biedt dus hoogstwaarschijnlijk geen extra integratiewinst.

Samenvattend wijst de wetenschap erop dat **tijdig naturaliseren loont**. Het levert beter geïntegreerde nieuwe Nederlanders op, met hogere arbeidsparticipatie en economische bijdragen. Dit is een win-win: migranten profiteren persoonlijk én de samenleving profiteert collectief. De voorgestelde termijnverlenging druist in tegen deze bevindingen en zou de positieve effecten van naturalisatie onnodig uitstellen en verkleinen. Beleidsmatig is dit onwenselijk, temeer nu Nederland gebaat is bij ieders talent en arbeidspotentieel in een krappe arbeidsmarkt. In plaats van drempels op te werpen, zou beleid moeten streven naar **facilitatie van naturalisatie** zodra aan de basisvoorwaarden is voldaan – conform ook artikel 34 van het *Vluchtelingenverdrag*, dat opdraagt naturalisatie van vluchtelingen te vergemakkelijken[23][24]. Het huidige voorstel staat haaks op de geest van dergelijke verdragsverplichtingen om integratie te bevorderen.

4. Een politiek-symbolische maatregel zonder voldoende onderbouwing

Bij nadere beschouwing lijkt de verlenging van de naturalisatietermijn voornamelijk ingegeven door **politiek-symbolische overwegingen**, veeleer dan door een gedegen beleidsmatige noodzaak. In het verleden is een soortgelijke verlenging (van 5 naar 7 jaar) voorgesteld en uiteindelijk gestrand wegens gebrek aan overtuigende argumentatie. De Afdeling advisering van de Raad van State concludeerde destijds al dat het verhogen van de termijn hoofdzakelijk was gebaseerd op een “*waardeoordeel*” zonder harde cijfers, en adviseerde **van verlenging af te zien als de noodzaak niet afdoende kon worden gemotiveerd**[25][26]. Die duidelijke waarschuwing geldt onverkort voor het huidige voorstel: er is **geen nieuwe empirische onderbouwing** gepresenteerd die aantoont dat de huidige termijn van 5 jaar problematisch is of dat 10 jaar objectief nodig is voor voldoende binding.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat de regering zich baseert op het gevoel dat “een termijn van tien jaar meer recht doet aan een duurzame band” met Nederland[27][28]. Echter, dit *gevoelen* is – net als bij het 7-jaarvoorstel – van arbitraire aard. De memorie erkent zelfs dat de nationaliteit een soevereine bevoegdheid is en dat landen zeer verschillende termijnen hanteren op basis van culturele en politieke keuzes[29]. Er wordt niet uitgelegd **waarom juist 10 jaar** nodig zou zijn in plaats van 5, 7 of een andere termijn. Het is historisch opvallend: sinds 1892 gold onafgebroken ~125

jaar lang een termijn van circa 5 jaar voor naturalisatie in Nederland[30][31]. Zo'n ingrijpende breuk daarmee verdient op zijn minst een evidence-based motivering, geen enkele verwijzing naar concrete integratieproblemen die men met 10 jaar oplost ontbreekt.

Ook belanghebbende adviesorganen hebben de onderbouwing in twijfel getrokken. De ACVZ stelt dat **niet is aangetoond** dat 5 jaar verblijf onvoldoende zou zijn voor integratie[22]. De VNG ziet de noodzaak van verlenging evenmin en acht de huidige drempels al hoog genoeg[7]. Deze adviezen impliceren dat het voorstel een oplossing zoekt voor een niet duidelijk gedefinieerd probleem. Het kabinet-Schoof (demonstrair) lijkt de verlenging vooral symbolisch te omarmen in het kader van een breder migratiepolitiek signaal – namelijk dat het Nederlanderschap “waardevoller” gemaakt moet worden door strengere eisen[32][33]. In de toelichting worden abstracte noties aangehaald over loyaliteit en binding, maar **feitelijke indicatoren of onderzoek** die aantonen dat naturaliseren na 5 jaar te vroeg of onwenselijk is, ontbreken. De Raad van State merkte destijds al op dat het *“eigenaardig is een wet aan te passen zonder enig idee te hebben van het effect daarvan”*[34]. Die kritiek is nog steeds relevant: ook nu is er geen ex-ante evaluatie of impactanalyse over de effecten van een verdubbeling van de termijn (bijvoorbeeld op integratiegraad, naturalisatiecijfers of maatschappelijke kosten). Sterker, de vorige verlengingspoging werd door de Eerste Kamer verworpen juist wegens gebrek aan overtuigende motivatie en duidelijkheid over de effecten[35][36].

Het gevaar bestaat dat deze maatregel louter **symboolwetgeving** is – bedoeld om uit te stralen dat de regering streng is op immigratie en naturalisatie, zonder dat het inhoudelijk een oplossing biedt. Symboliek in wetgeving is riskant: het kan leiden tot onbedoelde neveneffecten (zoals ondermijning van integratie, zie hierboven) en tast het vertrouwen van migranten in het beleid aan. Bovendien kan het internationale repercussies hebben: partners en bondgenoten in de EU zouden de stap kunnen zien als een beweging weg van de gedeelde inzet op integratie van legaal verblijvenden. Nederland profileert zich traditioneel als voorstander van deelname van migranten aan de samenleving; dit voorstel staat haaks op die lijn en lijkt eerder ingegeven door binnenlandse politieke druk dan door internationaal gedeelde best practices.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat Nederland ook **volgens internationaal recht** gebonden is aan redelijkheid in het nationaliteitsbeleid. Het *Europees Verdrag inzake Nationaliteit (EVN)* laat weliswaar een maximale verblijfsvoorwaarde van 10 jaar toe voor naturalisatie (art. 6 lid 3 EVN)[37][38], maar die bovengrens is bedoeld als absoluut maximum. Dat Nederland nu precies die maximumtermijn wil hanteren, kan worden gezien als het oprekken van de toelatenbaarheid tot het uiterste, hetgeen vragen oproept over de proportionaliteit. Het EVRM kent geen expliciete bepalingen over nationalisatietermijnen, maar in combinatie met **artikel 14 EVRM** (verbod op discriminatie) dient Nederland erop toe te zien dat nieuwe burgers niet onnodig lang ongelijk worden behandeld ten opzichte van burgers. Een decennium wachten op gelijke status kán als buitensporig worden gezien, zeker nu geen objectieve rechtvaardiging is gegeven behalve politieke wenselijkheid. Ook onder EU-verdragsrechtelijke beginselen (bijv. loyale samenwerking en bevorderen van participatie van legaal verblijf houdende derdelanders) wringt een beleid dat de weg naar burgerschap moedwillig vertraagt.

Conclusie: Het ontbreekt het voorstel aan een deugdelijke, feitelijke en juridische rechtvaardiging. De verlenging naar tien jaar lijkt primair symbolisch en politiek gemotiveerd, zonder aan te tonen welk probleem ermee wordt opgelost of waarom het noodzakelijk is. Zowel eerdere adviezen van de Raad van State als deskundigen wijzen erop dat iedere termijn arbitrair is en dat het verhogen daarvan zonder bewijs van nut onverstandig is[21][20]. Dit voorstel miskent bovendien dat naturalisatie niet louter het eindpunt **van** integratie is, maar ook een middel **tot** integratie[20]. In beleidsmatig opzicht zou een dergelijk significant wijzigingsvoorstel pas overwogen moeten worden na grondige studie en afweging van alternatieven, iets wat hier niet is gebeurd.

Conclusie en aanbevelingen

Op basis van bovenstaande analyse wordt geconcludeerd dat de voorgestelde verlenging van de naturalisatietermijn van 5 naar 10 jaar **problematisch** is. Het wetsvoorstel creëert onrechtvaardige situaties voor huidige ingezetenen zonder behoorlijke overgangsregeling, ondermijnt het Nederlandse vestigingsklimaat voor hoogopgeleide migranten, gaat in tegen wetenschappelijke inzichten over integratie en participatie, en lijkt onvoldoende feitelijk onderbouwd. De maatregel is in strijd met het doel van integratiebeleid – namelijk het bevorderen van volwaardige deelname van migranten aan de samenleving – en dreigt vooral een symbolisch karakter te hebben.

Aanbevelingen samengevat:

- Heroverweeg de voorgestelde termijnverlenging kritisch. Indien geen overtuigende empirische noodzaak aangetoond kan worden, zie dan af van deze verlenging, conform het eerdere advies van de Raad van State[26].
- Mocht men toch de termijn willen verlengen, tref dan in elk geval **ruimhartige overgangsmaatregelen** voor vreemdelingen die reeds geruime tijd in Nederland verblijven of al in procedure zijn. Bijvoorbeeld: behoud de 5-jaarstermijn voor personen die op het moment van inwerkingtreding langer dan 3 jaar in Nederland zijn, om onbillijkheden te voorkomen.
- Overweeg alternatieve instrumenten om integratie te bevorderen in plaats van een langere wachttijd. Investeer in taal- en participatieprogramma's in de eerste jaren, zodat migranten binnen de huidige 5 jaar optimaal kunnen integreren. Een langere termijn lost geen integratieproblemen op die niet ook in 5 jaar zichtbaar zouden worden.
- Houd rekening met de internationale context en Nederland's reputatie. Voorkom dat Nederland binnen de EU een van de minst toegankelijke landen voor naturalisatie wordt, wat talent en investeringen kan afschrikken. Een termijn van 5 jaar is gangbaar en biedt een goede balans tussen integratie en aantrekkelijkheid; een termijn van 10 jaar zet Nederland uit de pas met Europese partners.
- Respecteer de **geest van internationale verdragen**: het EVN stelt een maximum van 10 jaar, maar moedigt staten juist aan om toegang tot nationaliteit te faciliteren. Artikel 34 Vluchtelingenverdrag verzoekt staten naturalisatie te versnellen voor vluchtelingen[23][24] – monitor of het voorstel hiermee

verenigbaar is, aangezien ook erkende vluchtelingen dan dubbel zo lang moeten wachten op volledige rechten.

Concluderend wordt geadviseerd om de verlenging van de naturalisatietermijn niet door te voeren in de voorgestelde vorm. Naturalisatie is een **kerninstrument van integratiebeleid** en dient niet onnodig vertraagd te worden zonder overtuigende reden. Een duurzaam Nederlands integratiebeleid zou juist moeten borgen dat migranten die zich houden aan de regels en zich inzetten om deel te nemen, tijdig worden beloond met het Nederlanderschap. Dat versterkt onze maatschappij, economie en rechtsstaat. Het onderhavige wetsvoorstel bereikt het omgekeerde en verdient daarom herziening.

Bronnen (internetconsultatie documenten, wettelijke bepalingen en onderzoeken): *Rijkswet op het Nederlanderschap* (RWN) en voorgestelde wijzigingstekst[3], *Memorie van Toelichting* bij het wetsvoorstel[39][40], adviesorganen (Raad van State, ACVZ, VNG)[26][7], Europees Verdrag inzake Nationaliteit (1997, art. 6 lid 3)[37], EVRM (artikelen 8 en 14), Vluchtelingenverdrag (art. 34)[23], alsmede wetenschappelijke publicaties over integratie en naturalisatie[10][11]. Deze bronnen onderstrepen alle dat behoedzaamheid en onderbouwing geboden zijn alvorens zulke wezenlijke beleidswijzigingen in te voeren. De overheid wordt opgeroepen de ingebrachte punten serieus mee te wegen in de verdere besluitvorming over dit wetsvoorstel.

[1] [2] Overheid.nl | Consultatie Verlenging naturalisatietermijnen

<https://www.internetconsultatie.nl/naturalisatietermijn/b1>

[3] ConceptRegeling - Wetsvoorstel

<https://www.internetconsultatie.nl/naturalisatietermijn/document/14622>

[4] Duitsland verscherpt regels voor naturalisatie en gezinshereniging - Business AM

<https://businessam.be/duitsland-verscherpt-regels-naturalisatie-gezinshereniging/>

[5] [6] [20] [21] [30] [31] Zes professoren schreven een brief aan de Tweede Kamer over wetsvoorst

<https://www.njb.nl/blogs/zes-professoren-schreven-een-brief-aan-de-tweede-kamer-over-wetsvoorstel-33852/>

[7] [22] [26] Verlenging van de termijn voor naturalisatie | Verblijfblog

<https://verblijfblog.nl/verlenging-van-de-termijn-voor-naturalisatie-2/>

[8] [9] [10] [11] [12] [13] [14] [15] [16] Naturalisatie bevordert integratie van migranten – Sociale Vraagstukken

<https://www.socialevraagstukken.nl/naturalisatie-bevordert-integratie-van-migranten/>

[17] [18] [19] [25] [34] [35] [36] Naturalisatie geeft potentiële kickstart voor de integratie van migranten - Me Judice

<https://www.mejudice.nl/artikelen/detail/naturalisatie-geeft-potentiele-kickstart-voor-de-integratie-van-migranten>

[23] [24] [27] [28] [29] [32] [33] [37] [38] [39] [40] OntwerpToelichting - Memorie van toelichting

<https://www.internetconsultatie.nl/naturalisatietermijn/document/14621>